Հայաստանի վիճակագրական համակարգի ակնարկ

Հայաստանի վիճակագրություն

Ընդհանուր տեղեկություն

Հայաստանի Հանրապետության վիճակագրական համակարգն ամբողջովին կենտրոնացված է և ֆինանսավորվում է պետական բյուջեից: Հայաստանի վիճակագրական ծառայության հիմնական առաքելությունն է հավաքագրել և հրապարակել վիճակագրական տվյալներ կառավարության և հասարակության օգտագործման համար:

Հայաստանի վիճակագրական համակարգը բաղկացած է կենտրոնական ապարատից և վիճակագրության 11 մարզային վարչություններից:

Անվանումը` Հայաստանի Հանրապետության Ազգային վիճակագրական ծառայություն

Բարձրագույն մարմինը` Վիճակագրության պետական խորհուրդ

Ղեկավարը` ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության նախագահը, որը միժամանակ հանդիսանում է խորհրդի նախագահը

Ղեկավարը և խորհրդի մնացած 6 անդամները նշանակվում են Հանրապետության Նախագահի հրամանագրով` 6 տարի ժամկետով:

1

Հայաստանի վիճակագրություն

Համառոտ պատմություն

Հայաստանի վիճակագրական համակարգի պաշտոնապես սկսել է գործել 1921թ., երբ ստեղծվել է Հայաստանի Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետությունը:

Մինչ 1990թ. Հայաստանի կենտրոնական վիճակագրության վարչության վիճակագրական աշխատանքն իրականացվել է ԽՍՀՄ կենտրոնական վիճակագրության վարչության անմիջական ղեկավարության ներքո: Սկսած 1990թ. Հայաստանի վիճակագրության վարչությունը անկախ կառավարական հաստատություն էր, կառավարության հսկողության ներքո, որը կրում էր լիակատար պատասխանատվություն հանրապետությունում վիճակագրական աշխատանքների կազմակերպման համար:

2000 թ. ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայությունը ձեռք է բերել հանրային շահին ուղղված գործառույթներ իրականացնող պետական մարմնի կարգավիճակ, որն իր խնդիրներն իրականացնելիս անկախ է այլ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններից:

2

Հայաստանի վիճակագրություն

Հիմնական գործառույթները:

- վիճակագրական տվյալների հավաքագրում, մշակում, ամփոփում, վերլուծում, և հրապարակում,
- համագործակցություն համապատասխան պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների հետ վիճա-կագրական տեղեկատվության հավաքագրման ուղղությամբ,
- վիճակագրական աշխատանքների մեթոդաբանության մշակում,
- տեղեկատվության և տվյալների հավաքագրման համակար-գում` միջազգային ստանդարտների վրա հիմնված համընդհանուր դասակարգման և կոդավորման համակարգի համապատասխան ,
- վիճակագրական հետազոտությունների կազմակերպում,
- մարդահամարների անցկացում 10 տարին մեկ,
- բիզնես - ռեգիստրի ստեղծում, վարում և արդիականացում,
- սպառողներին վիճակագրական տեղեկատվության տրամադրում,
- ամփոփ վիճակագրական տեղեկատվության թափանցիկության և մատչելիության ապահովում,
- համագործակցություն միջազգային կազմակերպությունների և ազգային վիճակագրական ծառայությունների հետ:

3

Հայաստանի վիճակագրություն

Դիրքը պետական կառավարման համակարգում

Վարչական դիրքը. ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայությունը հանրային շահին ուղղված գործառույթներ իրականացնող մարմին է, որն իր խնդիրներն իրականացնելիս անկախ է պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմիններից: Այն պատասխանատու է վիճակագրական աշխատանքների ծրագրի շրջանակում սպառողներին վիճակագրական տեղեկատվության տրամադրման համար: Վիճակագրական աշխատանքների եռամյա ծրագիրը հաստատվում է ՀՀ Ազգային ժողովի, իսկ դրա շրջանակում տարեկան ծրագրերը` Վիճակագրության պետական խորհրդի կողմից և ֆինանսավորվում` պետական բյուջեից:

ՀՀ Ազգային վիճակագրական ծառայության կառավարման բարձրագույն մարմինը 7 անդամից բաղկացած Վիճակագրության պետական խորհուրդն է, որն իրավասու է ընդունելու վիճակագրության բնագավառին առնչվող նորմատիվ բնույթի իրավական ուժ ունեցող ակտեր:

4

Հայաստանի վիճակագրություն

Իրավական հիմքերը.

- "Պետական վիճակագրության մասին" ՀՀ օրենքն` ուժի մեջ մտած 10.05.2000թ.:
- "Մարդահամարի մասին" ՀՀ օրենքն` ընդունված 12.10.1999թ.:
- Պետական վիճակագրական աշխատանքների ծրագրերը.
  - Պետական վիճակագրական աշխատանքների եռամյա ծրագիր /օրենք/,
  - Պետական վիճակագրական աշխատանքների տարեկան ծրագիր.
- Վիճակագրության պետական խորհրդի որոշումները և այլ նորմատիվային ակտերը:

Պետական վիճակագրական աշխատանքների ծրագրի կազմման սկզբունքները.

- առկա ռեսուրսների սահմանափակումները,
- վիճակագրական տեղեկություններ տրամադրողների վրա դրվող պարտականությունների ծավալը,
- ծախսերի արդյունավետությունը:

(Պետական վիճակագրության մասին ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդված)

5

Հայաստանի վիճակագրություն

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՆ ԸՍՏ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ, 2004թ.

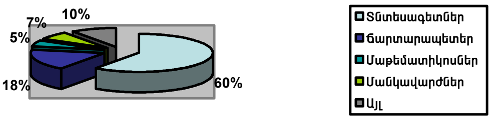

6

Հայաստանի վիճակագրություն

Անձնակազմը ըստ կրթության

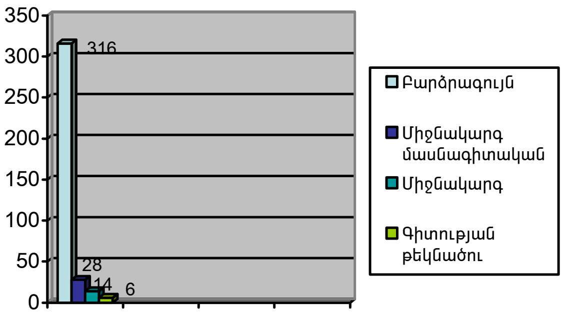

7

Հայաստանի վիճակագրություն

Ընթացիկ հետազոտությունսներ.

Եվրամիության TACIS ծրագիր

- բիզնես-ռեգիստր
- բիզնես-վիճակագրություն
  - a) արդյունաբերություն
  - b) ծառայություններ
  - c) ներդրումներ
- էներգետիկայի վիճակագրություն
- արտաքին առևտրի վիճակագրություն
- տուրիզմի վիճակագրություն
- ազգային հաշիվներ
- աշխատանքի վիճակագրություն
- ժողովրդագրական վիճակագրություն
  - a) միգրացիա
- վիճակագրագան տեղեկատվության սպառողներ

8

Հայաստանի վիճակագրություն

Ընթացիկ հետազոտություններ.

SIDA/Շվեդիայի Վիճակագրություն

- Ժամանակի օգտագործում
- Կենսապայմաններ

USIAD/PADCO

- 1300 տնային տնտեսություններ

Պետական բյուջե/ Պարենային ապահովության ծրագիր

1. 6720 տնային տնտեսություններ (Համաշխարհային Բանկ)
2. Աշխատանքի շուկայի վիճակագրություն
   ա) աշխատուժի հետազոտություն տնային տնտեսությունների միջոցով (Համաշխարհային Բանկ)
   բ) մասնավոր հատվածի տնտեսավարող միավորներ (100-ից պակաս աշխատող)
3. Գյուղատնտեսության վիճակագրություն/' հացահատիկի բերքահավաքի որակ

Հայաստանի վիճակագրություն

Միջազգային համագործակցության համաձայնագրեր.
Ղրղզստանի Հանրապետություն (ստորագրված` 21.04.97թ. վավերացված` 07.05.98թ.)
Տաջիկիստանի Հանրապետություն (ստորագրված` 10.03.98թ. վավերացված`20.09.99թ.)
Ռուսաստանի Դաշնություն (ստորագրված` 14.05.99թ. վավերացված` 20.09.99թ.)
Բուլղարիա (ստորագրված` 01.12.99թ., վավերացված` 08.03.2000թ.)
Բելառուս (ստորագրված` 20.09.00թ., վավերացված` 28.12.2000թ.)

Փոխըմբռնման Հուշագիր Հայաստանի, Ադրբեջանի և Վրաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությունների միջև (ստորագրված` 02.10.1998թ.)

Համաձայնագիր Եվրոստատի և ՀՀ վիճնախարարության միջև արտաքին առևտրին վերաբերող վիճակագրական տվյալների փոխանակման մասին (ստորագրված` 23.02.99թ., վավերացված` 20.09.99թ.)

Հուշագիր Ադրբեջանի, Հայաստանի և Վրաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությունների միջև համագործակցության խորացման մասին (ստորագրված` 26.05.2000 թ.)

Հուշագիր Ադրբեջանի, Հայաստանի և Վրաստանի ազգային վիճակագրական ծառայությունների միջև համագործակցության հետագա խորացման մասին (ստորագրված` 15.10.2002 թ.)

Փոխըմբռնման Հուշագիր ՀՀ ԱՎԾ, ԱՊՀ միջպետական վիճկոմի, ՌԴ վիճպետկոմի միջև ԱՊՀ տարածաշրջանում միջազգային համադրումների ծրագրի իրականացման մասին (ստորագրված` 17.12.2003թ.)

10

Հայաստանի վիճակագրություն

Միջազգային դասակարգումների օգտագործում.
NACE
ISCO-88
CPA, PRODCOM
HS
Միջազգային ստանդարտներ.
Նոյեմբերի 7-ին Հայաստանի Հնարապետությունը դարձել է Արժույթի միջազգային հիմնադրամի /ԱՄՀ/ տվյալների տարածման հատուկ ստանդարտին /ՏՏՀՍ/ անդամագրվող 54-րդ երկիրը, կատարելով կարևոր քայլ` ուղղված երկրի վիճակագրական համակարգի զարգացմանը: Հայաստանի իշխանություններն անդամագրումը դիտում են որպես վիճակագրական դաշտում բազում նախաձեռնությունների գագաթնակետ: Հայաստանի Հանրապետությունն երրորդ երկիրն է ՏՏՀՍ-ին անդամակցող ԱՊՀ երկրների շարքում: Հայաստանի Հանրապետությունն ԱՄՀ տվյալների տարածման ընդհանուր համակարգին /ՏՏԸՀ/ մասնակցող այն առաջին երկրների խմբում էր, որոնք տեղադրել են մեթատվյալները ԱՄՀ ստանդարտների տարածման տեղեկագրում, օրինակ ծառայելով տարածաշրջանի այլ երկրների համար: Այս առումով էլ Հայաստանի Հնարապտությունը երկրորդ երկիրն է, որ, անցնելով ՏՏԸՀ-ից ՏՏՀՍ-ին, կրկին օրինակ է հանդիսանում ՏՏԸՀ-ի մասնակիցների համար:

11

Հայաստանի վիճակագրություն

Վերջին առանցքային հրատարակություններն անգլերեն լեզվով.

1. Հայաստանը թվերով, 2002, 2003
2. Հայաստանի վիճակագրական տարեգիրք, 2002, 2003
3. Հարավ-կովկասյան երկրների վիճակագրական տարեգիրք, 2002
4. Հարավ-կովկասյան երկրների ժողովրդագրական տարեգիրք, 1958-1999
5. Վիճակագրական հրապարակումների համացանկ, 2003
6. Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտուրը (ըստ ապրանքների ծածկագրման և նկարագրման «Միջազգային առևտրի ստանդարտ դասակարգման» 2-նիշ մակարդակի)
7. Հայաստանի Հանրապետության արտաքին առևտուրը (ըստ արտաքին տնտեսական գործունեության ապրանքային անվանակարգության ենթախմբերի` 4-նիշի մակարդակով)
8. Հայաստանի Հանրապետության վճարային հաշվեկշիռը, 1998-2002
9. Հայաստանի Հանրապետության միջազգային ներդրումային դիրքը, 1997-2002
10. Էներգիա արտադրող և սպառող կազմակերպությունների ընտրանքային հետազոտության զեկույց
11. Բիզնես ռեգիստրի ընտրանքային հետազոտության զեկույց
12. Իրական ակտիվներում իրականացված ներդրումների ընտրանքային հետազոտության զեկույց
13. Արտաքին առևտրով զբաղվող կազմակերպությունների ընտրանքային հետազոտության զեկույց
14. Առողջապահական կազմակերպությունների ու դեղատների և տնային տնտեսությունների կողմից առողջապահական ծառայությունների վրա կատարված ծախսերի ընտրանքային հետազոտության զեկույց
15. Հայաստանի Հանրապետության հսկիչ անցագրային կետերի ուղևորաշրջանառության (միգրացիայի) ընտրանքային հետազոտության զեկույց
16. Ոչ առևտրային կազմակերպությունների 2001թ. գործունեության ֆինանսական արդյունքների վերաբերյալ ընտրանքային հետազոտության զեկույց
17. Ժամանողների և մեկնողների ընտրանքային հետազոտության զեկույց
18. Աշխատուժը ՀՀ քաղաքային բնակավայրերում (Աշխատուժի ընտրանքային հետազոտության հաշվետվություն)
19. Աղքատություն և պարենային ապահովություն (եռամսյակային պարբերականությամբ)

12

Հայաստանի վիճակագրություն

Ֆինանսներ
Ծախսերի կառուցվածքը

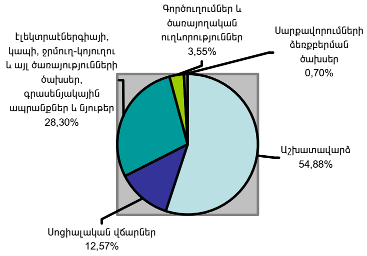

13

SS-ենթակառուցվածք: Ցանցեր, Սերվերներ և Աշխատանքային կայաններ

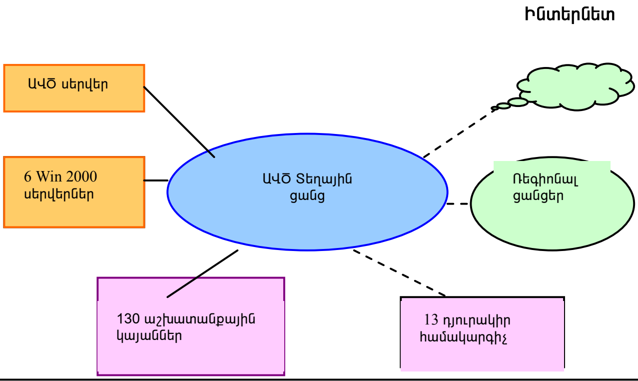

Հայաստանի վիճակագրություն

SS-ենթակառուցվածք: Ցանցեր, Սերվերներ և Աշխատանքային կայաններ

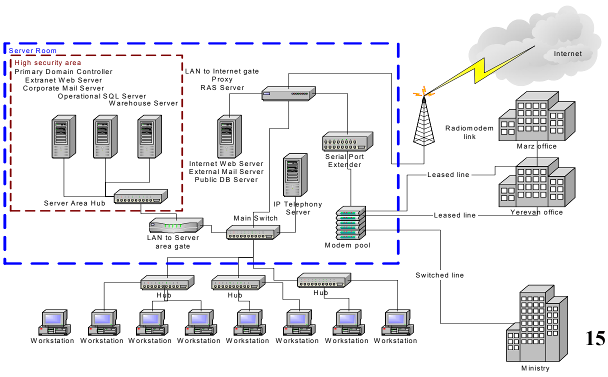

15

Հայաստանի վիճակագրություն

Կապը վարչական ռեգիստրների հետ

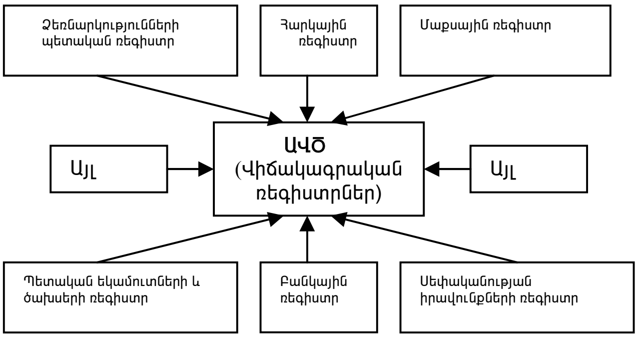

16

Հայաստանի վիճակագրություն

Մարդահամ․,

Մարդահամարը Հայաստանում անց է կացվել 2001թ. հոկտեմբերի 10-ից -19-ը (փորձնական մարդահամարը՝ 2000թ. սեպտեմբերի 6ից-15-ը)

Մշտական բնակչություն - 3 213 011,
որից
քաղաքային - 2 006 153
գյուղական - 1 146 858
տղամարդիք - 1 541 999
կանայք - 1 671 012
Առկա բնակչություն - 3 002 594

“Հայաստանի Հանրապետության 2001թ. մարդահամարի արդյունքները” հայերեն, ռուսերեն և անգլերեն լեզուներով
Ինտերնետ՝: http://www.armstat.am

Հայաստանի վիճակագրություն

Գրադարան

ՀՀ ԱՎԾ-ում գործում է բաց գրադարան, որտեղ առկա են ՀՀ ԱՎԾ բոլոր վիճակագրական արտադրանքները, այլ երկրների և միջազգային կազմակերպությունների վիճակագրական հրապարակումներ, մեթոդաբանական ձեռնարկներ և դասագրքեր, վիճակագրության ոլորտը կարգավորող ազգային և վերազգային իրավական բնույթի փաստաթղթեր և այլն:

Երկուշաբթի - Հինգշաբթի - 9.00 - 6.00
Ուրբաթ - 9.00 - 5.00
Հեռախոս: (3741) 52 33 56, 52 43 03
Ինտերնետ: **http://www.armstat.am**
Հասցեն: Հայաստանի Հանրապետություն, Երևան, 375010,
Հանրապետության պ., Կառավարական Տուն 3,
ՀՀ Ազգային Վիճակագրական Ծառայություն, 721 սեն.

18